

eind of begin

bezinnen in fryslân

over kansen voor bezinningstoerisme in fryslân

4 oktober 2022 | thaborhoeve tirns | Merlijn Pietersma

bezinningstoerisme?

Zingeving

Balans

Nadenken

Innerlijke
rust

Ervaring

Spiritualiteit

Persoonlijke
waarden

bezinningstoerisme

Transformatie

Wellness

Mindfulness

Religie

Existentiële
vragen

Herijken

Beleving

Keerpunten in
iemand's leven

Betekenis ‘bezingingstoerisme’

Be.zin.nings.toe.ris.me (het; o)

- 1 Het tijdens vrijetijd komen tot een dieper inzicht in existentiële levensvragen. Deze innerlijke verrijking ontstaat door het ondergaan van een ervaring die groter is dan het individu.*

CONDITIES

- Geen geprefabriceerde ervaring *getransformeerde kerk of een sterrenkijkcentrum zijn geen heilige graal*
- Schoonheid van landschap, natuur en erfgoed
- Verbinding met persoonlijke wortels
- *Vibe*: open, creatief, veilig

CONDITIES

- Geen geprefabriceerde ervaring
- *Getrouw blijven* **X** Disneyficatie
- *sterrenkijkcentrum zijn geen heilige graal* **V** Esthetiek
- Schoonheid van landschap en natuur **V** Wortels
- Verbinding met persoonlijke wortels
- *Vibe: open, creatief, veilig* **V** Vibe

Sociaal culturele trends die behoefte
aan bezinningstoerisme aanwakkeren

TRENDS EN TEGENTRENDS

bucketlist

slow
tourism

TRENDS EN TEGENTRENDS

▶ sociale druk
(fomo)

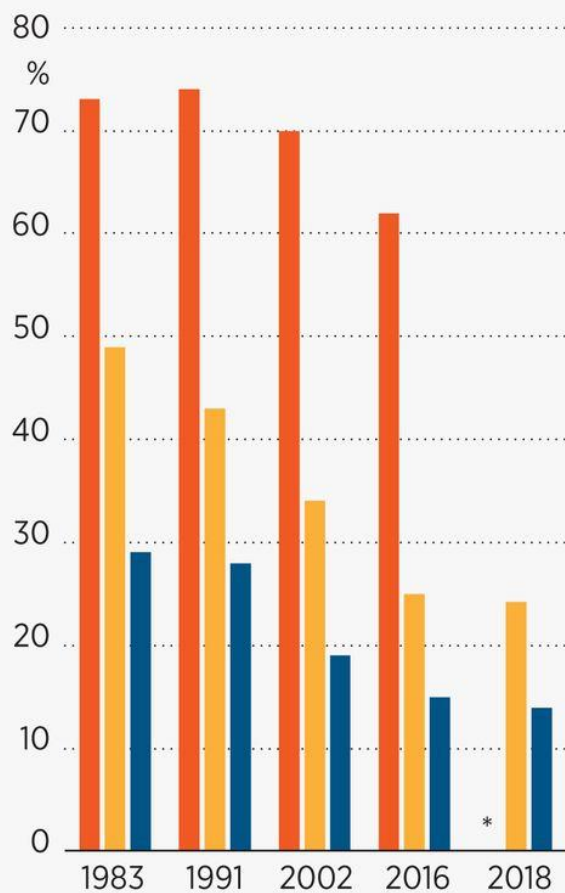
◀ rust opzoeken
(jomo) ◀

Nederlanders en christendom

In procenten

- opgevoed in een geloof
- momenteel kerklid
- minstens 1x per maand naar kerk

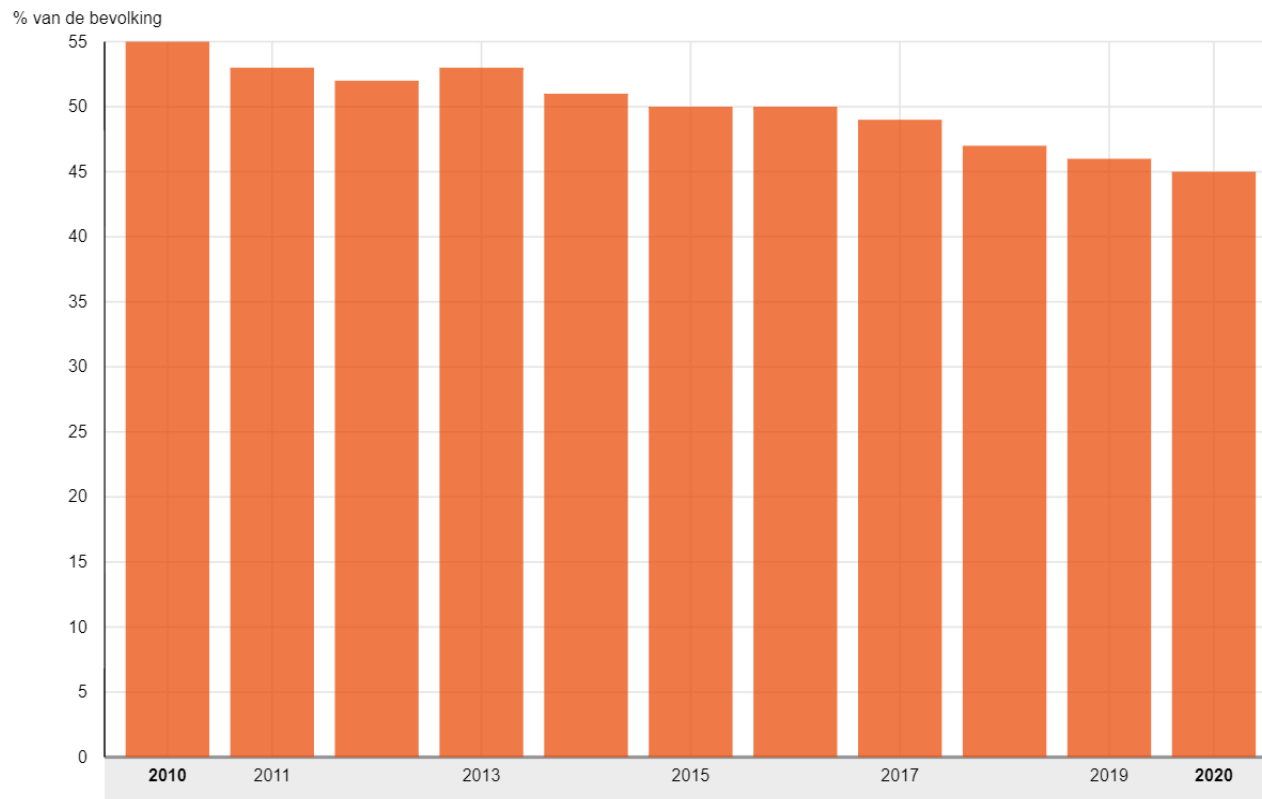
©TROUW | BRON: SCP *CIJFER OPGEVOED IN GELOOF 2018 NIET BESCHIKBAAR

Ontkerkelijking zet door

Religieuze betrokkenheid; persoonskenmerken

Kerkelijke gezindte: Kerkelijke gezindte totaal

Persoonskenmerken: Totaal personen

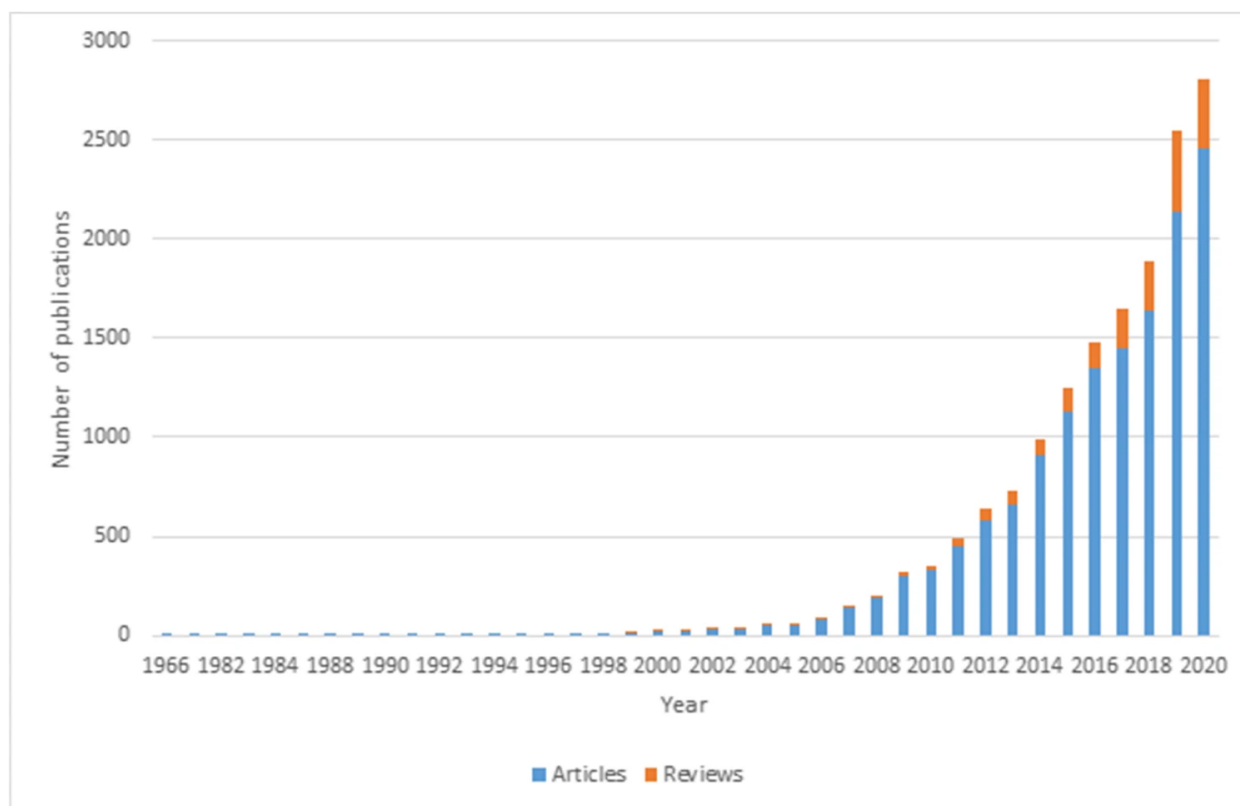

BEZINNEN IN FRYSLÂN

Bron: Enquête beroepsbevolking / onderzoek Sociale samenhang en Welzijn (CBS)

Mindfulness: exponentiële groei sinds 2006

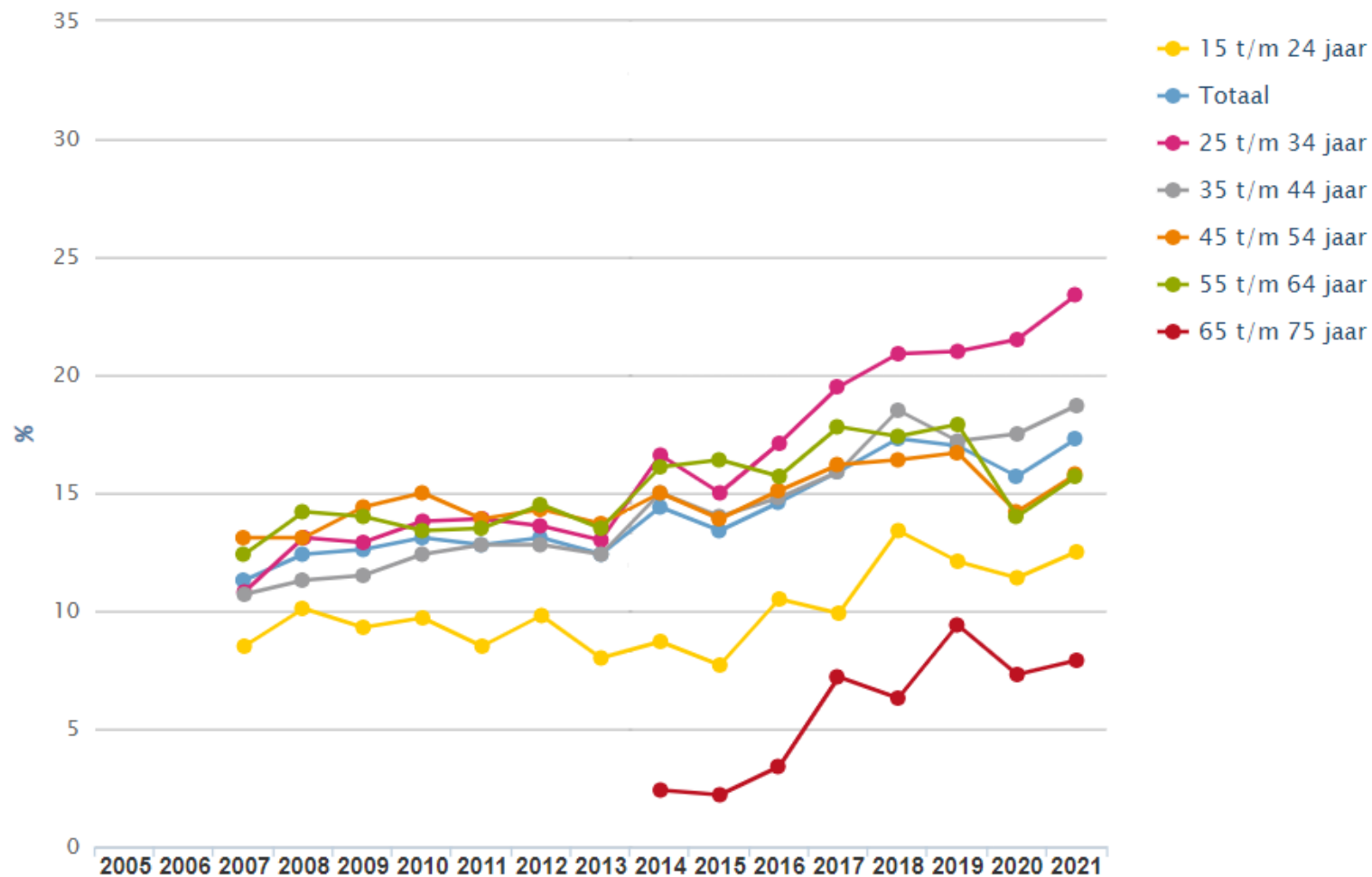
Aantal wetenschappelijke publicaties over mindfulness (1966–2020)

Flow
Mediteren
Onthaasten
Spiritualiteit
Digiminderen
Digital detoxe

Toename van burn-outklachten

BEZINNEN IN FRYSLÂN

Bron: Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden (TNO/CBS)

Herwaardering van eigen omgeving

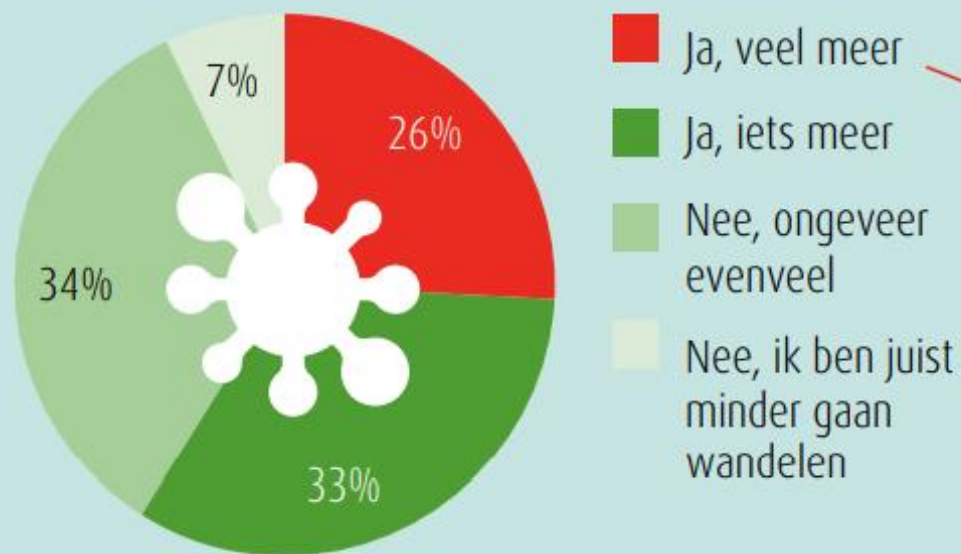
Corona maakt Nederlands landschap populair onder jongeren

10 mei 2021

Onderzoek voor themajaar Ode aan het Landschap: waardering eigen land vorig jaar
gestegen

Wandelen in opkomst

Bent u sinds de coronacrisis meer gaan wandelen?

Bent u van plan om meer te gaan wandelen dan voor de coronacrisis?

Bron: Kien, Onderzoek t.b.v. Wandelmonitor 2021.

MAATSCHAPPELIJKE CRISIS

corona oekraïne klimaat asiel stikstof energie inflatie personeel

Zet velen aan tot reflectie

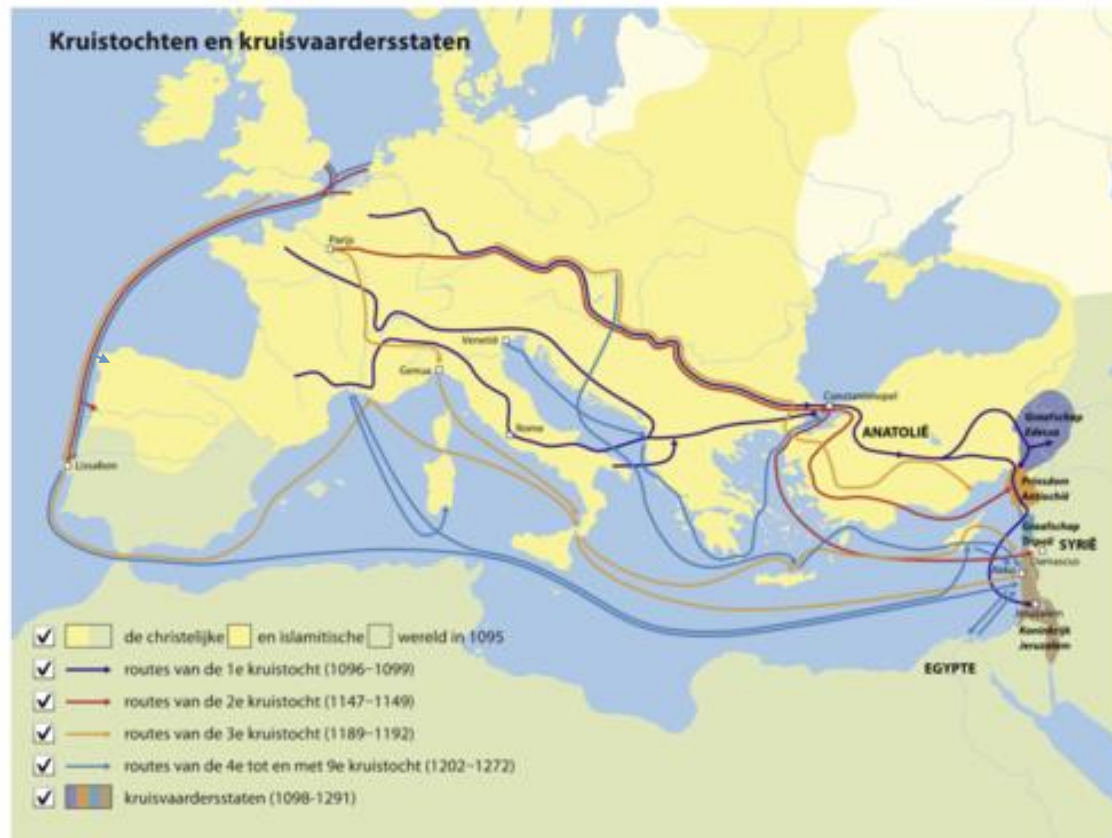

Oorsprong van toerisme en recreatie

Friezen via Santiago op weg naar Jeruzalem

Bedevaartstoerisme

Friezen via Santiago op weg naar Jeruzalem

Bedevaartstoerisme

Grand tours in de 17^e- begin 20^e eeuw

Basis van het toerisme zoals we het nu kennen

Wanderlust onder aristocraten - elite

BEZINNEN IN FRYSLÂN
Engelse toeristen in de Campagna, aquareel door [Carl Spitzweg](#), ca. 1845

persoonlijke vorming
verdiepen in kunst
filosofie en natuur
verrijken

afzien
ontdekken
ontmoeten
verwonderen

Een Friese **O**rient

jonker in de

1868

2018

**TINCO
LYCKLAMA**

Leven. Werk. Passie.

BEETSTERZWAAG 8 JUNI 9 SEPTEMBER 2018

Grietenijhuis, Culturele Hoofdstraat 17

Sjichting van Teuens Fundatie

provinsje fryslân

Recreëren = herscheppen
Herscheppen van wat?

“Herscheppen van het
paradijs. De metafoor van
de re-creatie-sector”

Herman Pleij

Recreëren = herscheppen
Herscheppen van wat?

“De schepping is
oorspronkelijk bedoeld
om in harmonie met elkaar te
leven. Niet om te werken en
te ploeteren”

Herman Pleij

Recreëren = herscheppen
Herscheppen van wat?

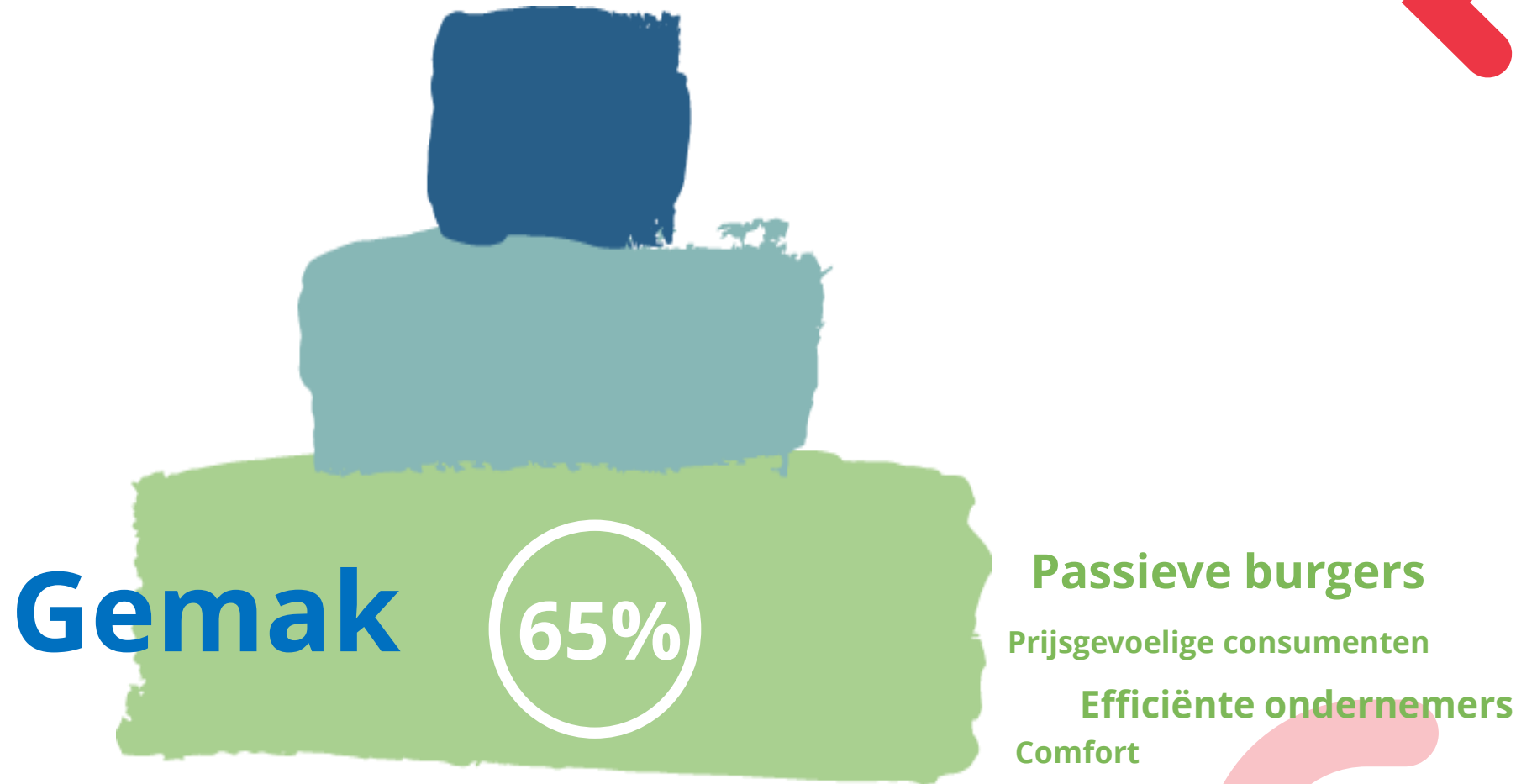
Doe-vakanties
Leervakanties
Regeneratie-vakanties
Back-to-the-roots-vakanties
Strandvakanties

Prestatie-vakanties
Status-vakanties
Bezinningsvakanties
Slow-travel

TOERISTISCHE BEHOEFTEN PYRAMIDE

TOERISTISCHE BEHOEFTEN PYRAMIDE

TOERISTISCHE BEHOEFTEN PYRAMIDE

Beleving

30%

Bewuste
burgers & ondernemers

Authenticiteit

Activerend spelen

Gemak

65%

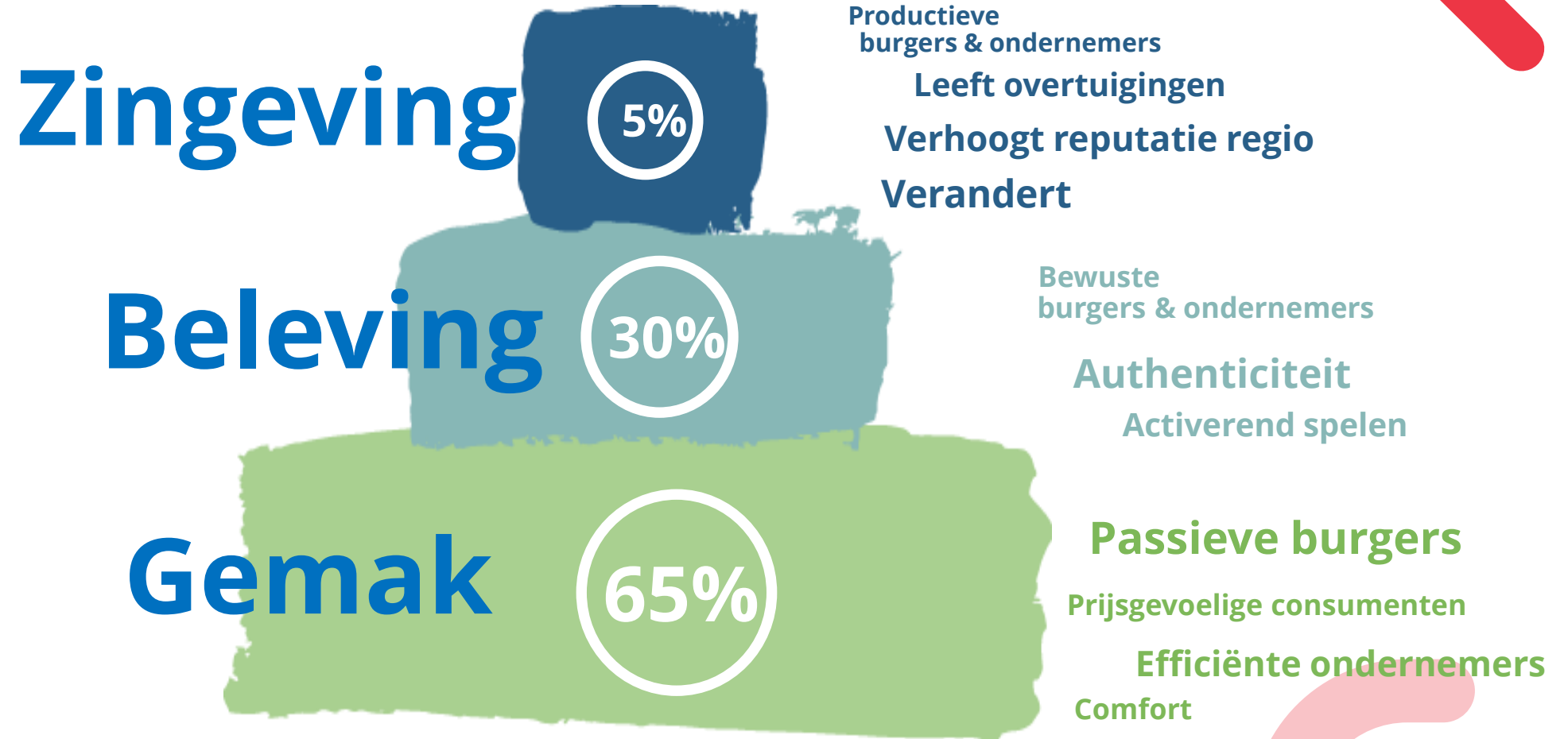
Passieve burgers

Prijsgevoelige consumenten

Efficiënte ondernemers

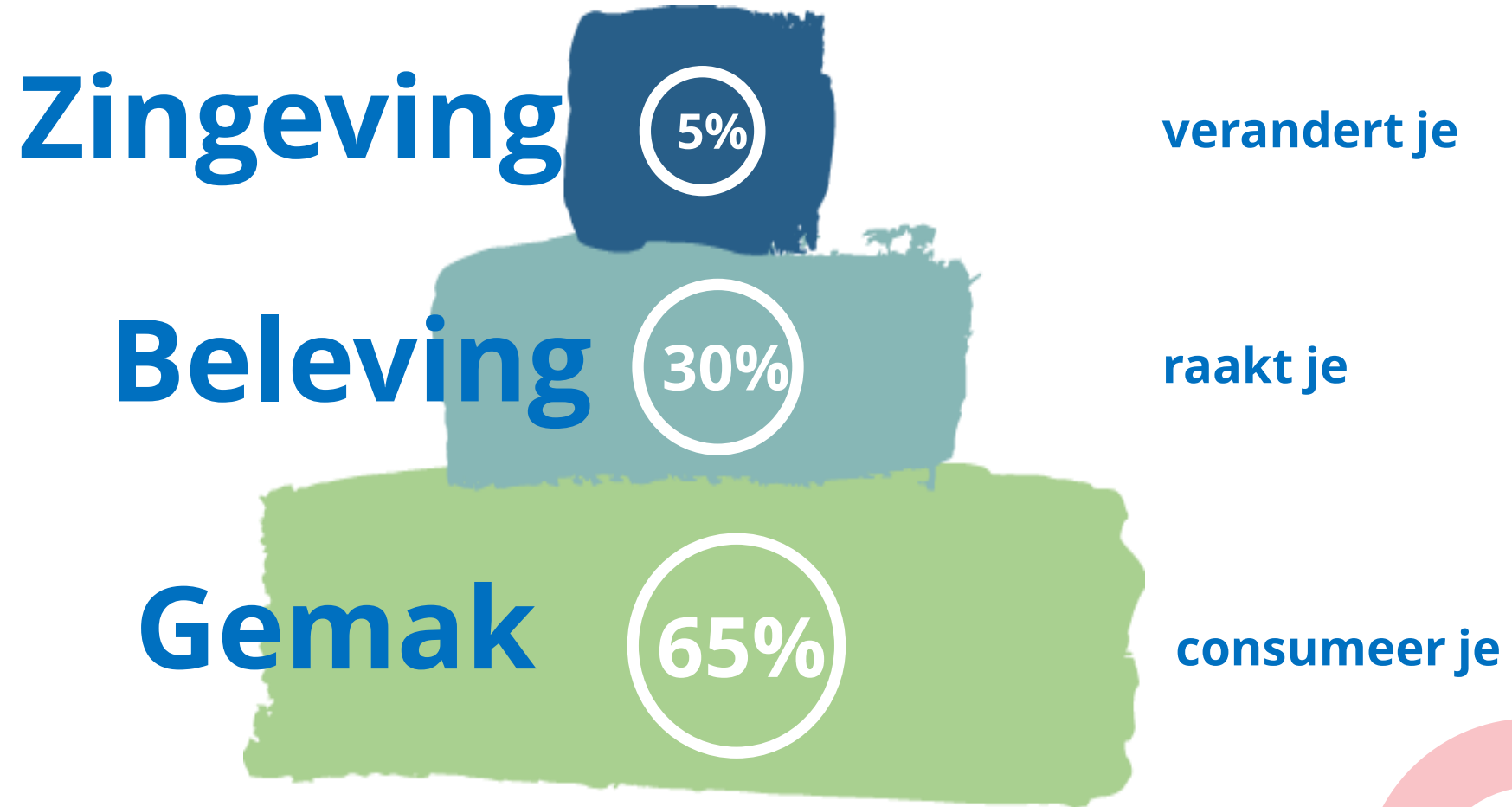
Comfort

TOERISTISCHE BEHOEFTEN PYRAMIDE

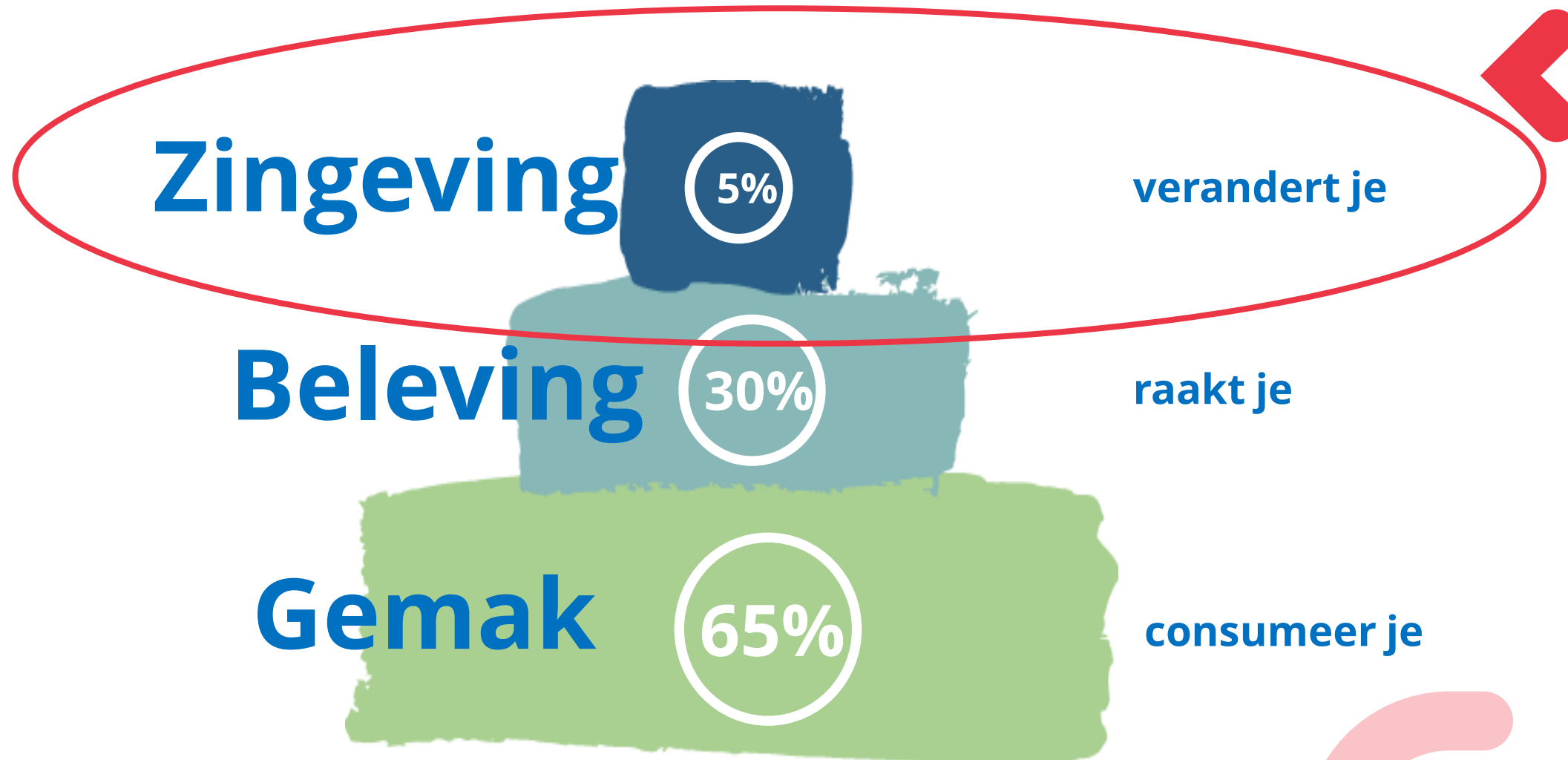

TOERISTISCHE BEHOEFTEN PYRAMIDE

TOERISTISCHE BEHOEFTEN PYRAMIDE

Bezinningstoerisme een bonte verzameling

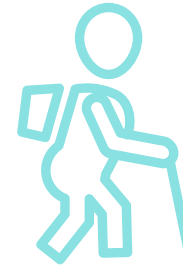
Theater

Kunst

Landschap

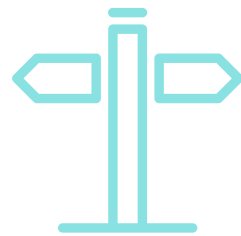
Wandelen

Religie

Natuur

Reizen

Culinair

En meer...

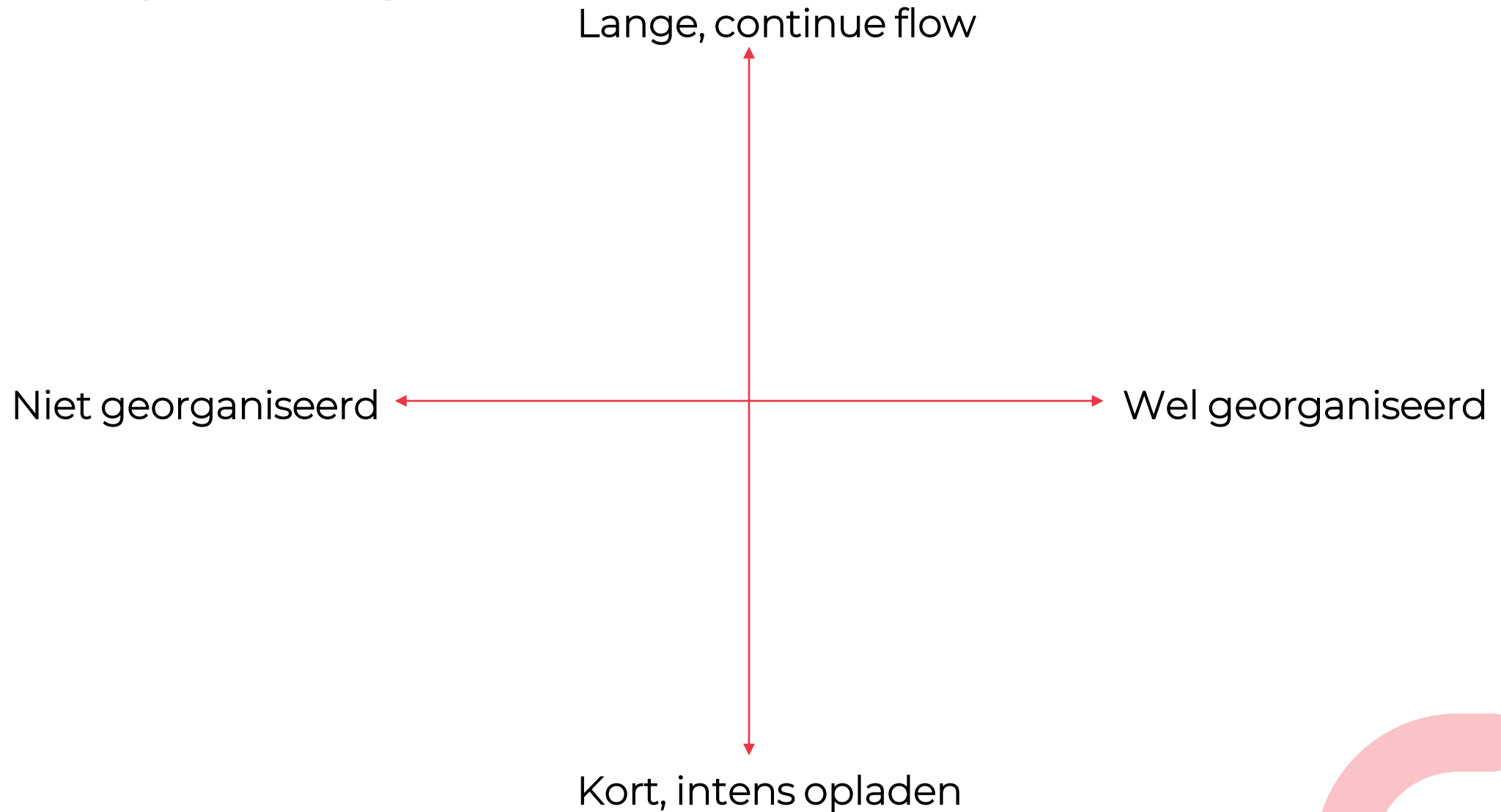
Een typologie

Een typologie

Niet georganiseerd ←————→ Wel georganiseerd

Een typologie

Pelgrimeren

Wortels zoeken, alleen zijn, grenzen verleggen,
natuur- en spirituele ervaringen

Lange, continue flow

Niet georganiseerd

Wel georganiseerd

Kort, intens opladen

Korte retraites

Yoga, meditatie, mental wellness, mindfulness, retraite, stilteweekend, solo quests, kampvuursessies, dark sky weekend, wandelcoaching

Lange, continue flow

Niet georganiseerd

Wel georganiseerd

Kort, intens opladen

Artists in residence, sabbatical en collectieve leefvormen

Monnikenwerk Groningen

Sabbatical

Moshav

Lange, continue flow

Niet georganiseerd

Wel georganiseerd

Kort, intens opladen

Vaak één in de natuur of een ontmoeting

(On)bewust zoeken en vinden

Typologie bezinningstoerisme

Lange, continue flow

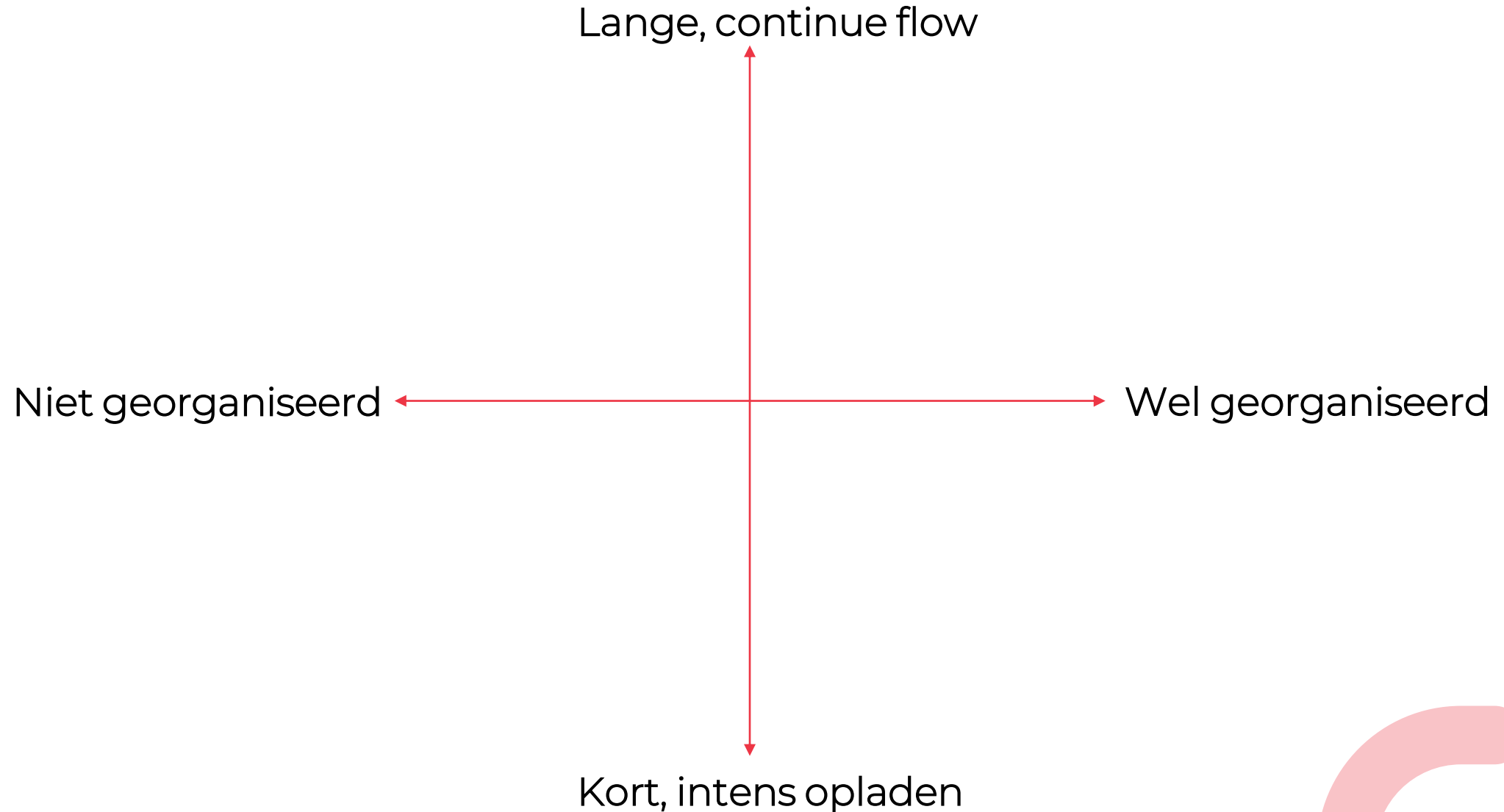
Niet georganiseerd

Wel georganiseerd

Kort, intens opladen

Bezinning in Friesland

Bezinning in Friesland

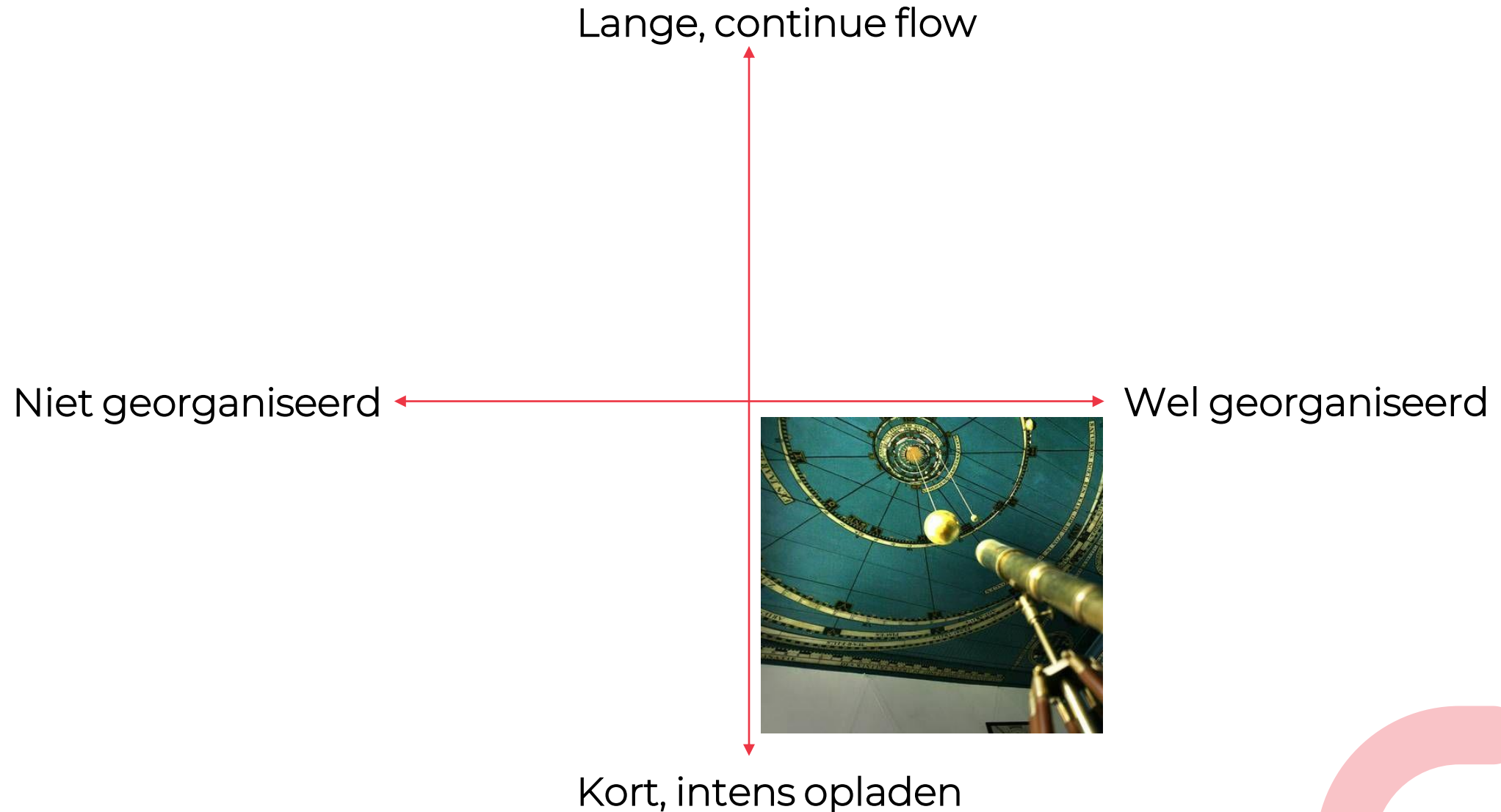
Koninklijke Eise Eisinga Planetarium

Confrontatie met tijd en ruimte

Bezinning in Friesland

Bezinning in Friesland

Pelgrimstocht

Pelgrimeren in Friesland

Bezinning in Friesland

Lange, continue flow

Niet georganiseerd

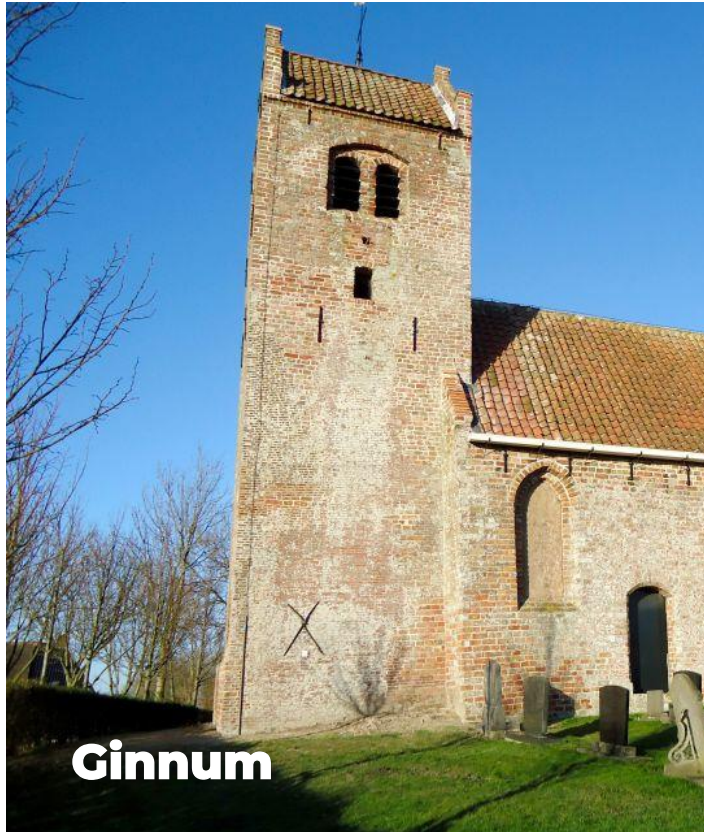
Wel georganiseerd

Kort, intens opladen

Bezinning in Friesland

Artists in residence

Experimenteren, rust, onderzoek, inspiratie

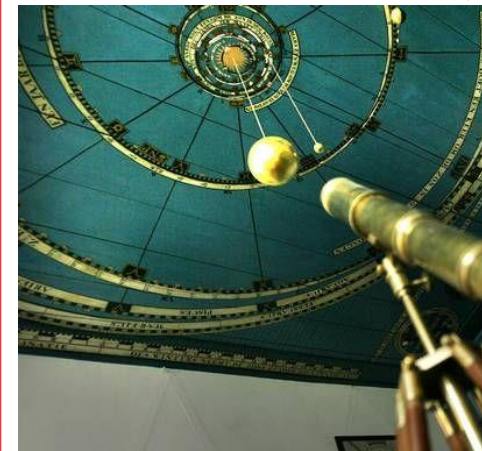
Bezinning in Friesland

Lange, continue flow

Niet georganiseerd

Wel georganiseerd

Kort, intens opladen

Bezinning in Friesland

Toevallig inzicht in inspirerende omgeving

Zonsondergang op Ameland of in kwelders

Bezinning in Friesland

Lange, continue flow

Niet georganiseerd

Wel georganiseerd

Kort, intens opladen

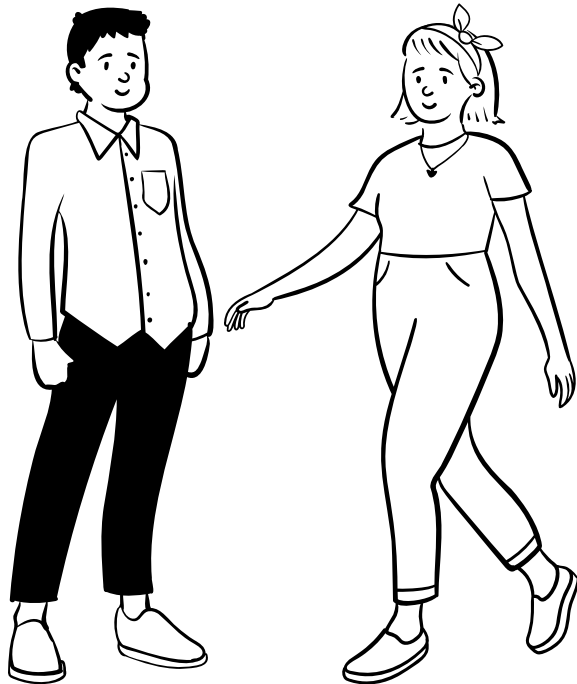

DOELGROEPEN

Demografie - stereotypering

Generatie Y 20-40 jaar
(1980-2000)

BEZINNEN IN FRYSLÂN

>80% vrijgevochten vrouw,
hoger opgeleid, 35-55 jaar

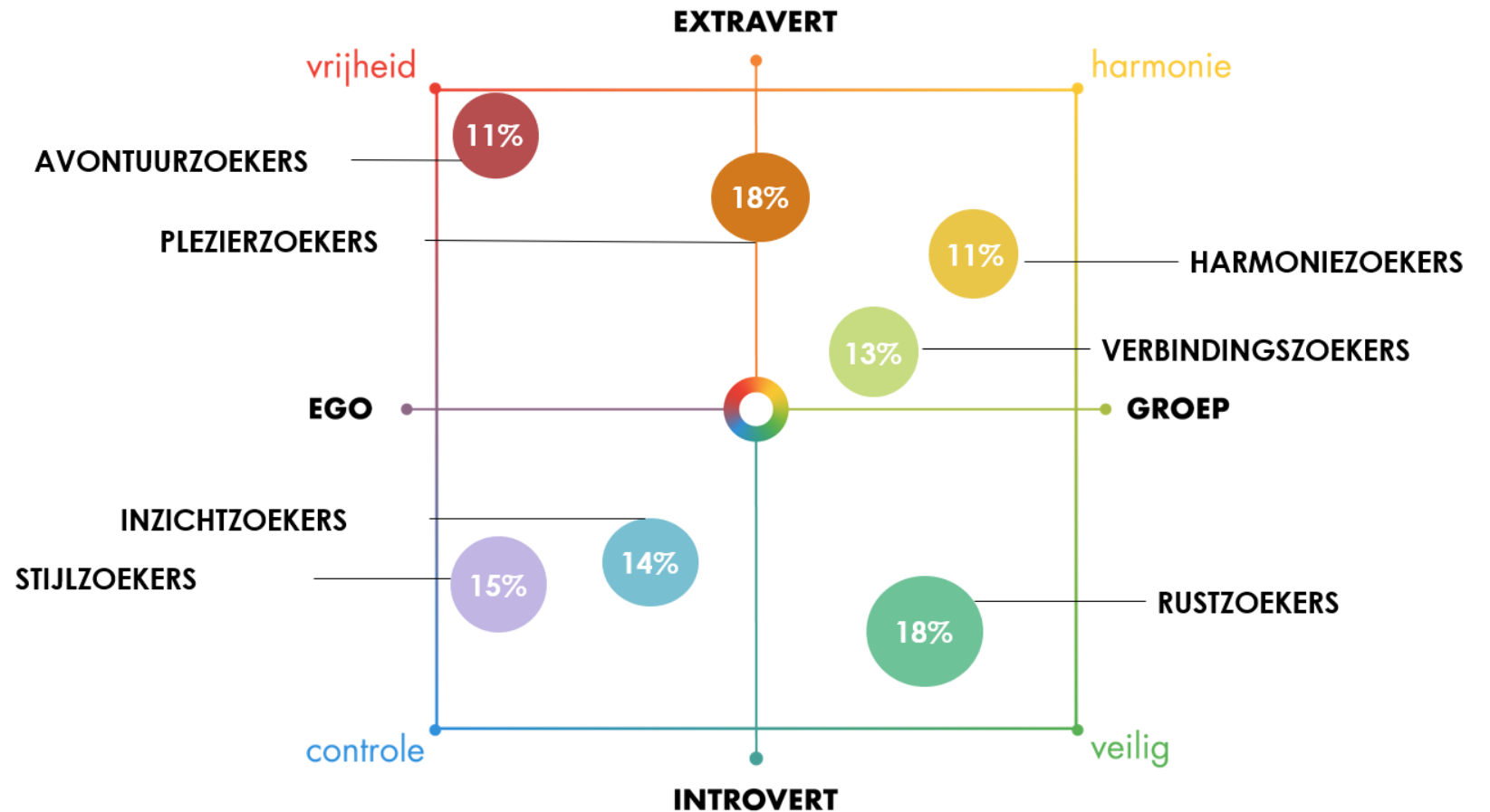

Gepensioneerden

LEEFSTIJLEN

Kansrijke waardengroepen gevoelig voor bezinning

- Avontuurzoeker
- Inzichtzoeker
- Rustzoeker

TOT SLOT

*Bezinningstoerisme gaat over de waarden van zingeving
over mensen antwoorden laten vinden op existentiële vragen*

- . Wie ben ik in het grote geheel der dingen?*
- . Waarom doe ik er toe?*
- . Wat is mijn rol in het leven?*
- . Waarom ben ik op aarde?*
- . Welke relatie heb ik tot God?*
- . Leven & dood*
- . Tijd & eeuwigheid*
- . Wat is mijn thuis?*

TOT SLOT

Is de mens niet gedesignnd
om te geven
in plaats van te nemen?

*De manier van denken van onze westerse
cultuur is ik-gericht. Veel voorbeelden in het
bezinningstoerisme-model zijn ik-gericht.*

TOT SLOT

Is de mens niet gedesignnd
om te geven
in plaats van te nemen?

*De manier van denken van onze westerse
cultuur is ik-gericht. Veel voorbeelden in het
bezinningstoerisme-model zijn ik-gericht.*

*Zijn we vergeten om onze tijd te besteden
aan geven?*

*Luisteren zonder te oordelen, aandacht
hebben voor de ander, gemeenschapszin?*

VRAAG

Denk eens
in tweetallen
kort na over nieuwe
toepassingen in Frl.

Lange, continue flow

Niet georganiseerd

Wel georganiseerd

Kort, intens opladen

UITSMIJTER 2

“Fryslân, zet de schoonheid van jullie natuur, lucht en landschap in de spotlight”

Daan Roosegaarde

(Frysk Toerismecongres 2022)

UITSMIJTER 2

“Fryslân, zet de schoonheid van jullie natuur, lucht en landschap in de spotlight”

Daan Roosegaarde

(Frysk Toerismecongres 2022)

**HARTELIJK DANK
VOOR DE
AANDACHT.**

Merlijn Pietersma
m.pietersma@wijzijnginder.nl

GINDER
Brugstraat 1a
5211 VS 's-Hertogenbosch
T: 088 210 02 00
E: info@wijzijnginder.nl
I: wijzijnginder.nl

